

Eesti seisukohad Euroopa Liidu määruse eelnõu kohta, millega kehtestatakse liidu toetus varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonnale aastateks 2028–2034

September 2025 (esimene kaasamisring)

Nr.	Partner	Märkus, ettepanek või kommentaar	Arvestamine
1.	Haridus- ja Teadusministeerium	Märkusi ei ole	Teadmiseks võetud
2.	Justiits- ja Digiministeerium	<p>2.1. Toetame Euroopa Komisjoni 16.07.2025 esitatud ettepanekus1 eelarve suurenemist (sisejulgeolek 0,8 mld), kuna Eesti kontekstis suurenevad tõenäoliselt vajadused seoses suurema hulga rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemisega, rahvusvahelise kaitse saajatele vajalike vastuvõtutingimuste tagamisega, haavatavate rühmade ning vastuvõtu erivajadustega ja spetsiaalseid menetlustagatise vajavate isikute vajaduste katmisega ning rahvusvahelise kaitse saajate esmaseks kohanemiseks ja edasiseks lõimumiseks eeltingimuste loomisega.</p> <p>2.2. Rõhutame vajadust sarnaselt käesoleva rahastusperioodiga samasisuliste Justiits- ja Digiministeeriumi tegevuste toetamise jätkamisega kriisiolukordades toimepidevuse tagamiseks kohtu- ja justiitssüsteemi võimestamiseks, sh koolituste abil ja riigi õigusabi tagamiseks kohtumenetluses.</p> <p>2.3. Kulude planeerimisel peab arvestama majandusnäitajatega (nt Euroopa keskmise inflatsiooniga uuel perioodil), IT-tehnika vajaduste, õigusabi suureneva kompleksuse ja tasude suurenemise, koolituskulude kallinemise jms näitajatega ning kavandama kulusid vähemalt 7-7,5 miljoni euro ulatuses.</p>	<p>Arvestatud seisukohas nr 1.</p> <p>Palume konkreetsete tegevuste põhjendatud ettepanekud teha riigiplaani koostamise käigus. Nimetatud tegevused on hõlmatud eelnõu artikli 3 punktis a sätestatud eesmärgiga, seega on need võimaldatud.</p> <p>Palume konkreetsete tegevuste põhjendatud ettepanekud teha riigiplaani koostamise käigus.</p>
		2.4. Selgust vajavad küsimused, mis on seotud fondidevahelise ümberpaigutamise võimalustega käimasoleva ja eesoleva perioodi võrdluses, tegevuste/projektide minimaalse/maksimaalse	Liikmesriigi osaluse määr ning rahastamise N+2 reegli küsimus ei kuulu antud määruse

Seletuskirja lisa 1 - Kaasamistabel

		suurusega, võimalike auditi- ja kontrollimehhanismide muutustega, kulude hüvitamisel toetuse ja liikmesriigi osaluse määr ning n+2 reegli jätkuva kohaldamisega.	kohaldamisalasse. Teised tõstatatud küsimused kuuluvad lahendamisele riigiplaani koostamise käigus.
3.	Kultuuriministeerium	3.1. Kultuuriministeerium toetab määruse eelnõu artiklis 2 toodud sihtrühmi ja artiklis 3 sätestatud eesmärgi, mis on üldjoontes võrreldavad hetkel kehtiva AMIF perioodi 2021-2027 määrusega. Samas juhime tähelepanu artikli 3 lõike 2 punktis c kasutatud väljendile „during the early phases of settlement“, mis ei ole piisavalt selge, kuna ei ole täpsustatud, mida peetakse silma kohanemise varase etapi all. Mõiste ebaselgus võib raskendada kolmandate riikide kodanike lõimumis-, sh kohanemistegevuste eristamist ning sellega seotud rahastuse planeerimist. Seetõttu soovitame mõiste täpsustamist või väljajätmist, et tagada õiguskindlus ja vältida erinevaid tõlgendusi.	Arvestatud seisukohas nr 2.
		3.2. Määruse eelnõus ei ole ette nähtud minimaalseid rahastusmäärasid eesmärkide vahel. Juhime tähelepanu, et miinimummäärade puudumine võib viia tasakaalustamata rahastuse jaotumiseni, mistõttu palume siseministeeriumil edasise koordineerimise ja planeerimise käigus võtta arvesse integratsioonivaldkonna vajadusi, et tagada kõikide valdkondade piisav ja jätkusuutlik kaetus.	Arvestatud osaliselt seisukohas 2. Eelnõu artikli 3 lõige 3 kohustab liikmesriike tagama, et nende riigiplaan näeb ette liidu toetuse kõikide eesmärkide saavutamiseks lähtuvalt liikmesriigi enda tuvastatud probleemidest ja vajadustest. Toetame eesmärkide avatud sõnastust ja liikmesriikidele paindlikkuse võimaldamist lähtuvalt oma vajadustest ja väljakutsetest. Palume konkreetsete tegevuste põhjendatud ettepanekud teha riigiplaani koostamise käigus.
4.	Riigikantselei	Märkusi ei ole.	Teadmiseks võetud.

Seletuskirja lisa 1 - Kaasamistabel

5.	Rahandusministeerium	Märkusi ei ole.	Teadmiseks võetud.
6.	Sotsiaalministeerium	6.1. Sotsiaalministeerium on eelnõuga tutvunud ning praeguses etapis muudatusettepanekuid ja kommentaare ei ole. Sotsiaalkindlustusameti jaoks on jätkuvalt olulised majutuskeskuse teenuste arendus, kvaliteedi küsimused ja saatjata alaealiste vastuvõtt.	Palume konkreetsete tegevuste põhjendatud ettepanekud teha riigiplaani koostamise käigus.
Oktoober ja november 2025 (teine kaasamisring)			
1.	Eesti Linnade ja Valdade Liit	Eesti Linnade ja Valdade Liit MTÜ tänab kaasamise eest. Oleme eelnõuga tutvunud ning võtame teadmiseks. Seletuskirjas on selgitatud, et riikidel jääb rohkem võimalusi rahaliste vahendite kasutamiseks, sellest tulenevalt juhime tähelepanu, et vahendite kasutamisel peab looma võimalusi ka kohalikele omavalitsustele.	Teadmiseks võetud. Konkreetsemad meetmed ja tegevused planeeritakse riigiplaani koostamise käigus.
2.	Sotsiaalministeerium	SOM toetab sõnastatud seisukohta, et liidu toetuse eesmärkide täitmiseks peab liikmesriigile jääma piisav paindlikkus ise otsustada tegevused ja võimalus reageerida muutustele.	Teadmiseks võetud.
		Samas teeme ettepaneku muuta põhjenduste sõnastusest lõiku, kus me praktiliselt juba kavandame, mis kulutusi me teeme Euroopa Sotsiaalfondist ja mis tegevusi teeme AMI eelarvest, et täita AMI kohta püstitatud eesmärgid. See on juba Riigiplaani sisustamise osa, mille kohta ettepanekud koos põhjendustega on vaja VV-le esitada 2026. aasta sügiseks. Täiendavalt on meil ettepanek kustutada seletuskirjast viited Euroopa Sotsiaalfondile (ESF) kui rahastusallikale. Euroopa Komisjoni (EK) ettepanek on 14% Riigiplaani kulutustest suunata sotsiaalsete eesmärkide elluviimiseks, kuid ühtlasi EK ettepaneku järgi ei ole enam tulevikus eraldi ESF fondi, vaid on üks fond, mille kaudu rahastatakse Riigiplaani elluviimist. Seetõttu ei saa me praegusel momendil veel öelda, ja ei ole ka vajadust selle aasta VV	Arvestatud. Seisukoha nr 2 põhjendust on korrigeeritud.

Seletuskirja lisa 1 - Kaasamistabel

		seisukohtades kirjeldada, mis tegevusi millisest allikast rahastatakse.	
		Soovime rõhutada kohalike omavalitsuste rolli lõimumise õnnestumisel. Juhul, kui selgitustes tuua välja, mida uus AMI määrus eesmärkidena ette näeb ning soov oli lõimumise teemal tuua näiteid, kuhu vahendeid suunata, siis teeme ettepaneku, lisaks keeleõppe näitele, lisada loetellu vajadus tõsta kohalike omavalitsuste võimekust.	Arvestatud. Seisukoha nr 2 põhjendusse on näitena lisatud kohalike omavalitsuste toetamine.
		Kokkuvõttes, kui praegune tekst põhjendustes on järgmine: ... <i>"ESF keskendub eelkõige pikaajalisele sotsiaalmajanduslikule integratsioonile, siis peaks AMI valdkonna EL-i toetus võimaldama meetmeid, mis on vajalikud lisaks kohanemisele ka lühi- ja pikaajaliseks lõimumiseks"</i> , siis teeme ettepaneku käesolevas VV seisukohtade eelnõus keskendub AMI määruse sisule ja ulatusele, nimetades küll ära olulised tegevused, kuid ilma rahastusallikatele viitamata. Rahastusettepanekute kokkuleppimine peaks toimuma järgmises planeerimise etapis.	Arvestatud.
3.	Justiits- ja Digiministeerium	JDMis näeme vajadust tõstatada vaid arutelu kaasfinantseerimise määra kohta. Nimelt märkasime, et komisjoni pakutud kaasfinantseerimismäär (40%) on oluliselt kõrgem valdkondades seni kehtivatest määradest, ja seega peame vajalikuks Eesti seisukoht ses küsimuses koostöös RaMi kolleegidega lahti harutada.	Arvestatud. Täiendatud seisukohta nr 3. Selgitame: Kaasfinantseerimise määra märkimisväärsel tõusu on tõstatatud AMI määruse eelnõud menetlevas <i>Ad Hoc</i> JHA EL Nõukogu töörühmas, kuid eesistuja ja ka Euroopa Komisjoni esindajad on korduvalt rõhutanud, et <u>kaasfinantseerimise määrad on sätestatud riigiplaani määruses ja</u>

Seletuskirja lisa 1 - Kaasamistabel

			<p>neid räägitakse läbi teistes EL Nõukogu töörühmades. Oleme kaasfinantseerimise määra tõusu problemaatilisuse kohta sisendi andnud ka Rahandusministeeriumile, kes esindab Eestit vastavas EL nõukogu töörühmas ja koostab Eesti seisukohad.</p> <p>AMI määruse eelnõu seisukohtades avaldame üldist toetust algatustele, mille eesmärk on kaasfinantseerimise määra alandamine (eelkõige AMI määruse eelnõus käsitletud kompensatsioonimehhanismidele).</p>
		<p>Teeme täpsustava ettepaneku punktis 5.1, kus soovime lisada märgitud teksti:</p> <p>Rände- ja varjupaigaleppest tulenevad kohustused on loonud vajaduse eri pädevusega personali järele, aga ka uued vastuvõtukohustused, millega kaasnevad märkimisväärsed jooksvad kulud (nt menetlustega, sh kohtumenetlustega seotud personali ja koolituste kulud, IT-süsteemide arenduste kulud, põhiõiguste tagamisega seotud õigusabi, ülalpidamine ja teenused).</p>	Arvestatud.
4.	Riigikantselei	<p>Täiendada seisukohta 1 järgnevalt: Eesti toetab Euroopa Komisjoni ettepanekut suurendada varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonna rahastamist Euroopa Liidu eelarvest. <u>Seejuures on oluline, et toetusmehhanismi jaotusvõti arvestab Vene Föderatsiooniga piirneva välispiiri valvamise suurenenud</u></p>	<p>Osaliselt arvestatud.</p> <p>Soovitud tekst on lisatud seisukoha nr 1 põhjendusteksti, kuna jaotusvõti on riigiplaani määruse teema, mida räägitakse läbi teises EL nõukogu töörühmas, kus Eestit</p>

Seletuskirja lisa 1 - Kaasamistabel

	väljakutseid ja ajutise kaitse saanud sõjapõgenike arvu liikmesriigis.	esindab Rahandusministeerium ja koostab vastavad seisukohad.
	Täiendada seisukohta järgnevalt: Eesti toetab Euroopa Komisjoni ettepanekut suurendada varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonna rahastamist Euroopa Liidu eelarvest <u>võrreldes käesoleva eelarveperioodiga, kuna Euroopa märkimisväärselt muutunud geopoliitiline olukord on tugevalt mõjutanud liidu rände- ja varjupaigahaldust. Liikmesriikidel peab olema võimalik rändevoogude muutustele kiiresti ja tulemuslikult reageerida ning saada selleks liidu toetust.</u>	Arvestatud.
	Täiendada seisukohta 2 järgnevalt: Eesti toetab ühel liidu toetuse eesmärgi varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonnale. Peame oluliseks, et liikmesriigil on õigus ise otsustada, milliste tegevuste kaudu ja mil määral valdkonna eesmärgi täita. Samuti peame oluliseks eesmärkide paindlikku sõnastust, et võimaldada liikmesriigil reageerida valdkondlikele muutustele, <u>sealhulgas ränderünde olukordadele.</u>	Arvestatud osaliselt. Sõnastust muudetud lähtuvalt valdkondlike ekspertide soovitusel.
	Sõnastada eraldi seisukoht selle kohta, et Eesti jaoks on oluline, et sisserändajad saaksid sujuvalt liikuda kohanemist soodustavate teenuste kasutamisest lõimumist soodustavate teenuste kasutamisele olenemata nende rahastamise allikast.	Arvestatud. Sõnastatud seisukohana nr 3.
	Täiendada seisukohta 4 järgnevalt: Eesti toetab <u>rahvusvahelist kaitset vajavate</u> isikute ümberpaigutamiseks ning ümberasustamiseks ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmiseks liikmesriikidele ette nähtud toetuste, sealhulgas solidaarsusreservi, kasutamist varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonna eesmärkide täitmiseks. Toetame algatusi, mis tagavad nende vahendite planeerimise ja kasutamise võimalikult lihtsalt ja madala halduskoormusega.	Arvestatud. Sõnastust muudetud lähtuvalt valdkondlike ekspertide soovitusel.

Seletuskirja lisa 1 - Kaasamistabel

		Muud sõnastuslikud parandusettepanekud	Arvestatud.
5.	Sotsiaalkindlustusamet	Täname kaasamise eest. SKA tutvus Eesti seisukohtade eelnõu kavandi seletuskirjaga ja võtab selle teadmiseks. SKA on valmis koostööks ja oleme huvitatud esitama omapoolseid ettepanekuid riigiplaani koostamisse.	Teadmiseks võetud.
6.	Politsei- ja Piirivalveamet	Oleme jaganud ja tutvustanud esitatud seisukohti ja määruste eelnõusid asutusesiseselt ning praeguses etapis muudatusettepanekuid ja kommentaare ei ole. Määruste eelnõudes on üldisemas vaates eesmärgid fookuses, mis olid eelmisel programmiperioodil ja on jätkuvad ka perioodil 2028-2034. Siinkohal jääme ootama kaasumist Riigiplaani koostamisele, et täpsustada tegevusi.	Teadmiseks võetud.
7.	Haridus- ja Teadusministeerium	Selle eelnõu eesmärkide hulgas on kolmandate riikide kodanike sotsiaalne kaasamine ja integreerimine. Kuigi haridust on vaid väga põgusalt mainitud, on selge, et keeleõpe, haridusele ligipääs ja noorte kaasamine on olulised komponendid edukas lõimumises. Keeleõpet on seletuskirjas mainitud, et seda võiks olla vajalik AMI vahenditest tulevikus toetada ehk AMI valdkonna EL-i toetus peaks võimaldama meetmeid, mis on vajalikud kohanemisele nii lühi- kui pikaajaliseks lõimumiseks. See on väga positiivne. Meil on kommentaar, mis seotud riigiplaaniga ja fondide omavahelise sünergiaga. Seletuskirjas öeldakse (lk.10), et ESF keskendub pikaajalisele sotsiaalmajanduslikule integratsioonile, sealhulgas ligipääsule haridusele ja koolitusele. See viitab vajadusele koordineerida AMI ja ESF tegevusi, et katta nii varajane kohanemine kui ka pikemaajaline hariduslik ja tööalane lõimumine ning tegevusi samaaegselt mitte dubleerida. Seda peab arvesse võtma ka riigiplaani koostamisel. Mulle tundub, et	Teadmiseks võetud. Seletuskirjas on seisukoha nr 2 põhjendust täiendatud viidetega sotsiaalsele kaasamisele ja ligipääsule haridusele. Fondide omavahelise sünergia teema on riigiplaani määruse eelnõu teema, mille kohta Eesti seisukohti koostab Rahandusministeerium, kes ühtlasi veab ka riigiplaani koostamist, et tagada valdkondade ülene sünergia. Seisukoha nr 2 põhjendusest on eemaldatud viide ESF-le lähtuvalt Sotsiaalministeeriumi tähelepanekust, et EK ettepaneku

Seletuskirja lisa 1 - Kaasamistabel

		programmide omavahelised sünergiad võiks olla punkt, mida tasuks seletuskirjas eraldi esile tõsta. See aitaks rõhutada vajadust koordineeritud ja tõhusaks rakendamiseks, eriti valdkondadeüleises töös nagu integratsioon.	järgi ei ole tulevikus eraldi ESF fondi rahastust, vaid on üks Euroopa Fond, millest tuleb 14% suunata sotsiaalsete eesmärkide saavutamisele riigiplaani(de) alusel.
8.	Kultuuriministeerium	Märkusi ei laekunud.	
9.	Rahandusministeerium	Märkusi ei laekunud.	
10.	Integratsiooni Sihtasutus	Märkusi ei laekunud.	
11.	ÜRO Pagulasamet (UNHCR Eesti)	Märkusi ei laekunud.	
12.	Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM Eesti)	Märkusi ei laekunud.	
13.	Sisekaitseakadeemia	Märkusi ei laekunud.	
14.	Vabaühenduste Liit	Märkusi ei laekunud.	